

PREZENTĂRI:

Conferința „Reforma în sistemul judiciar”, Chișinău, 6-8 septembrie 2011

În perioada 6-8 septembrie 2011, la Chișinău, a fost organizată o Conferință ce și-a propus dezbaterea publică a proiectelor de legi privind reformarea sistemului judiciar, a procedurii penale și a procedurii civile.

Evenimentul a fost promovat de Asociația Obștească “Centrul de Resurse Juridice” în parteneriat cu Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Programul Comun al Consiliului Europei și Delegația Uniunii europene în Republica Moldova.

Conferința a fost structurată în trei secțiuni. Prima dintre acestea a avut tema “Amendamente legislative ale sistemului judiciar-măsuri inițiale pentru implementarea Strategiei de reformă pentru anii 2011-2015”, în cadrul său juriști, judecători și procurori din Norvegia, Germania, România, Lituania, Georgia, Estonia au susținut prezentări legate de propriile sisteme de drept (organizarea instanțelor și parchetelor, rolul Curții Supreme, modalitatea de evaluare a performanțelor magistraților, procedura disciplinară), de reformele întreprinse și succesul acestora.

În cadrul celei de-a doua secțiuni, s-a abordat tema “Amendamentele aduse Codului de Procedură Penală în concordanță cu Strategia de reformă pentru anii 2011-2015”, iar practicienii din statele sus-menționate au prezentat procedurile de investigare a infracțiunilor, procedura urmăririi penale - competență, acte de procedură, soluții -, statutul procurorului și al investigatorilor și

raporturile dintre aceștia, combaterea corupției în sistemul judiciar.

În ultima secțiune a acestui eveniment, cu tema “Amendamentele aduse Codului de Procedură Civilă în concordanță cu Strategia de reformă pentru anii 2011-2015”, magistrați și juriști din Norvegia, Germania, România, Lituania, Georgia, Estonia au analizat, în cadrul materialelor prezentate, procedura de judecată-sesizare, încunoaștințare părți, administrare probe, dezinvestire, căi de atac - motive și procedură -, rolul Curții Supreme în unificarea practicii, mecanisme de unificare a practicii, folosirea tehnologiei IT în procedura judiciară, modalități de asigurare a celerității judecătii.

Scopul acestor mese rotunde a fost de a face cunoscut experiențele fostelor state comuniste și a celor din spațiul intra sau extra comunitar în procesul de elaborare și implementare a reformelor în justiție, de a discuta și a elabora recomandări pentru îmbunătățirea proiectelor de legi din Republica Moldova cu privire la organizarea judecătorească, statutul judecătorului și procurorului, procedura penală și cea civilă, precum și recomandări pentru întocmirea planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformare a sectorului justiției pentru anii 2011-2015.

Din această perspectivă, o experiență interesantă este cea a Norvegiei, ce a fost prezentată de către șeful misiunii norvegiene în Republica Moldova, dl.

judecător Dag Brathole, și care a susținut că reforma sistemului judiciar a debutat cu o politică de salarizare corespunzătoare a magistraților, ținând cont de importanța misiunii lor, precum și pentru a se evita orice tentație de corupție pasivă, continuând cu îmbunătățirea modului de recrutare, acesta realizându-se în prezent prin selectarea judecătorilor și procurorilor din rândul avocaților și a altor categorii de juriști ce au o anumită vechime și se bucură de o foarte bună reputație profesională și morală. De asemenea, succesul reformei a fost garantat de realizarea unei bune cooperări între reprezentanții puterii executive și cei ai puterii judecătorești, ce a favorizat crearea unui suport adecvat pentru activitatea magistraților (refacerea clădirilor instanțelor, introducerea tehnologiilor IT, care permit înregistrarea ședințelor, astfel încât nu se mai realizează consemnarea în scris a celor debătute le termenul de judecată, creșterea numărului personalului auxiliar, în special a asistenților pentru magistrați, posibilitatea pentru președinții de instanță de a angaja un administrator-manager). De asemenea, în vederea diminuării volumului de activitate, a fost introdusă, în anii

1980, procedura medierii, totuși magistrații urmând cursuri de instruire. Ca urmare a modului de recrutare serios și responsabil, sistemul judiciar norvegian nu prevede evaluarea permanentă a magistraților. În ceea ce privește răspunderea disciplinară, aceasta este exercitată de un Consiliu Disciplinar format din 2 judecători și 2 membri ai societății civile, abaterile circumscriindu-se conduitei magistraților în timpul și în afara serviciului, aceștia nerăspunzând pentru erorile judiciare, iar sancțiunile ce se pot aplica sunt mustarea și avertismentul, eliminarea din magistratură având loc numai în situația în care persoana primește două avertismente.

Concluziile care s-au desprins, în cadrul acestui eveniment, se circumscriu ideii că nu există un sistem judiciar ideal, fiecare stat trebuind să găsească voința de a face schimbări radicale, care să asigure o reformă reală atât a reglementărilor, cât și a mentalităților. Buna funcționare a societății este intrinsec legată de existența unui sistem judiciar eficient, performant și necoruptibil.

**judecător Lucia Zaharia,
vicepreședinte
Judecătoria Sectorului 5 București**

Culegere de hotărâri judecătorești pronunțate în materia medierii

Potrivit Raportului privind starea justiției, dat publicității de Consiliul Superior al Magistraturii⁹⁹¹, datele statistice din ultimii 5 ani relevă o tendință de creștere a numărului de cauze pe rolul instanțelor judecătorești, pe aproape toate palierele, numai Înalta Curte de Casație și Justiție menținând relativ constant numărul cauzelor de soluționat. Față de 2009, în anul 2010 numărul cauzelor de soluționat a crescut cu 21,79%.

Evident, creșterea numărului de cauze pe instanță a avut un efect negativ asupra încărcăturii ce a revenit fiecărui judecător. Astfel, în anul 2010, fiecare judecător a avut de soluționat un număr de 1.020 cauze la judecătoria, 959 cauze la tribunale, 696 cauze la curțile de apel – este cea mai mare încărcătură de cauze pe judecător din ultimii 6 ani (cu excepția situației numerice de la curțile de apel depășită în anul 2005, cauzată de modificările legislative, când fiecărui judecător i-a revenit spre soluționare un număr de 844 cauze).

Datele furnizate pentru anul 2010 de Consiliul Superior al Magistraturii sunt îngrijorătoare, constatându-se reticența justițiabililor în a recurge la procedura medierii, ca metodă alternativă de soluționare a litigiilor (în anul 2010 instanțele au încuviințat doar 258 de medieri în timpul proceselor), ca de altfel și la procedura administrării probelor de către avocați (existentă în legislație de mai mulți ani, dar neutilizată până în prezent), ceea

ce duce, în mod automat, la aglomerarea instanțelor de judecată cu tipuri de cauze fără importanță deosebită, dar mare consumatoare de resurse, precum și cu proceduri de comunicare de înscrisuri cu

toate părțile, care presupun, de regulă, amânarea soluționării cauzelor.

GEMME (Asociația Magistraților Europeni care susțin Medierea), cu sediul la Paris, Cour de Cassation, 5, Quai de l'horloge, Franța, este reprezentată în România printr-o secțiune națională, care a început să își desfășoare activitatea în luna ianuarie 2010, din inițiativa judecătorilor de la mai multe instanțe din țară, interesați în promovarea medierii ca mijloc alternativ de soluționare a litigiilor.

Asociația Forumul Judecătorilor din România, persoană juridică de drept privat, independentă, nonprofit, neguvernamentală și apolitică, asociație profesională a judecătorilor, își propune să contribuie la progresul societății prin acțiuni ce au drept scop realizarea unei justiții independente, imparțiale și performante, afirmarea și apărarea independenței justiției față de celelalte puteri ale statului, precum și prin inițierea,



⁹⁹¹ A se vedea <http://www.csm1909.ro/csm/index.php?cmd=24>

organizarea, sprijinirea, coordonarea și realizarea de proiecte privind îmbunătățirea, modernizarea și reformarea sistemului justiției.

În vederea popularizării medierii și cunoașterii practicilor instanțelor judecătorești, cele două asociații au solicitat tuturor tribunalelor din România să comunice acordurile încheiate ca rezultat al medierii, precum și hotărârile judecătorești pronunțate de tribunale și judecătoriile din raza lor teritorială, prin care s-a luat act de aceste acorduri.

Volumul reunește practic toate răspunsurile primite, fiind prima culegere de acest tip realizată în materia medierii, menită să contribuie la popularizarea instituției, atât în mediile interesate, cât și în întreaga societate.

Materialele au fost solicitate, selectate și îngrijite de Dragoș Călin, judecător,

Curtea de Apel București, Roxana Lăcătușu, judecător, Judecătoria Sectorului 4 București și Sanda Lungu, judecător, Curtea de Apel Craiova.

Ca principiu, medierea atenuează rădăcinile unui conflict între două sau mai multe persoane, care ar putea provoca nenumărate alte conflicte judiciare. Rolul său este, așadar, important în faza premergătoare actului de justiție, în special pentru că poate preveni ca o parte a litigiilor să ajungă în instanțe.

Totodată, medierea reprezintă și o alternativă în soluționarea cu celeritate a cauzelor, pentru micșorarea nevoilor de suplimentare a resurselor umane și financiare.

***Dragoș Călin, judecător,
Curtea de Apel București,
Vicepreședinte al GEMME Europa***